

Ermenistan Genel Seçimleri ve Bölgeye Etkisi

Ermenistan'da 2 Nisan'da parlamento seçimleri yapıldı. Bu genel seçimler, 1,5 yıl önce yapılan anayasa değişikliği referandumu ile başkanlıktan parlamenter sisteme geçen ülke için ayrı bir önem taşıyor. Zira yeni seçilen milletvekilleri bundan sonra daha geniş yetkilere sahip olacak.

Seçimlere katılan dokuz parti ve bloktan %5 barajını geçerek milletvekili çıkarabilen partiler ve çıkarttıkları milletvekili sayıları şöyle:

- Cumhuriyet Partisi: 58 milletvekili
- Tsarukyan Bloğu: 31 milletvekili
- Yelk (Çıkış) Partisi: 9 milletvekili
- Daşnak Partisi: 7 milletvekili

Yeni parlamentoda 105 milletvekili çalışma yapacak. Rus, Yezidi, Kürt ve Süryani millî azınlıklarına ise dört kişilik kota ayrılacak.

Partilerin ideolojik veya politik farklılıklarını ise şu şekilde sıralayabiliriz:

- Cumhuriyet Partisi: İktidarda bulunan başkan Robert Sarkisyan'ın partisi ve Rusya eksenli bir siyaset yürütmekte.
- Tsarukyan Bloğu: İsmi liderliğinde bulunan zengin iş adamı Gagik Tsarukyan'dan alan blokta çok sayıda STK aktivisti ve iş adamı yer alıyor. Seçim öncesi kurulan bu ittifakın net bir siyasi çizgisi ve belirli bir programı yok. Çok karma bir yapı olan bu oluşuma dâhil olanların ortak hedefi, kısa vadeli birlikleri sayesinde parlamento'ya girebilmek.
- Yelk (Çıkış) Partisi: Kuruluşundan itibaren Başkan Sarkisyan'a muhalefet eden parti, ülkenin Rusya'ya bağımlılıktan kurtulup Batı'ya yönelmesini isteyen bir siyaset izliyor.
- Daşnaktsyutsyun (Daşnak-Ermenistan Devrimci) Partisi: Kuruluş tarihi Sovyet döneminden önceye dayanan Ermenistan'ın en eski partisidir. ASALA terör örgütünün ideolojik ilham kaynağı olan bu partinin örgütü de sıkı iş birlikleri olmuştur. Başkan Sarkisyan'ı destekleyen Daşnak Partisi, Karabağ işgali meselesinde Azerbaycan'a hiçbir şekilde taviz verilmemesini savunuyor ve Türkiye'ye karşı da son derece düşmanca bir politika izliyor.

Ülkede seçim sonrası yapılan itiraz ve şikâyetleri değerlendirmek için belirlenen iki haftalık Anayasa Mahkemesi süreci bittiğinde yeni oluşturulan parlamento çalışmaya başlayacak. Seçimin galibi olan Cumhuriyet Partisi milletvekilleri yeni hükümeti kuracaklar ve ülkenin içinde bulunduğu sorunlarla karşı karşıya kalacaklar.

Ülkenin iç sorunları hiç de az değil. Enerji ve doğal gaz konusunda tümüyle Rusya'ya bağlı olan Ermenistan'da enerji üretimi yapılan Metsamor Nükleer Santrali'nin işletmesi de Rusya'da. Sanayi üretimi yok denecek kadar az olan ülkede işsizlik oranı da oldukça yüksek ve yurt dışına (Rusya, ABD, Avrupa, Türkiye) işçi akını devam ediyor. Millî para birimi dram ise sürekli devalüasyona uğruyor.

Ülkedeki hayatı ve seçim öncesi atmosferi etkileyen bir diğer mühim etken de Karabağ konusu. Nisan 2016'da Karabağ'da Azeriler tarafından hezimete uğrayan Ermeni ordusu ve arkasında duran devletin

izlediği politikalar ülkede ciddi bir krize sebep oldu. Geçen yılki savaş dört gün sürdü, lakin Ermeni ordusunun kayıpları tahmin edilenden çok daha fazla oldu. Ermenistan bu çatışmalarda 100'e yakın asker ve 15 tankın yanı sıra stratejik önemi olan bir bölgeyi kaybetti. Başlangıçta kamuoyundan gizlenen bu gelişmelerin ortaya çıkması ülkede büyük protestolara sebep oldu. Savunma Bakanı, Genelkurmay Başkanı ve ordu komutanlarından bazıları istifa etti. Bazı üst düzey subaylar bu yenilgiden sorumlu tutularak hapse mahkûm edildi. Ermenistan kamuoyu ve siyasileri, Rusya'nın bölgeye zamanında müdahale etmemesinden duydukları rahatsızlığı dile getirerek Moskova'nın sözünden çıkmayan Sarkisyan hükümetini eleştirdiler. Lübnan asıllı Ermeni Jirayr Sefilyan liderliğindeki muhalifler, Sarkisyan'ın istifasını ve Moskova'ya danışmadan Azerbaycan'a karşı intikam savaşının başlatılmasını talep ettiler. Olayların büyümesi üzerine Sefilyan tutuklandı ancak bu defa da Sefilyan'ın taraftarları ve Karabağ'daki Ermeni militanları başkent Erivan'da darbe girişiminde bulundular. Her ne kadar darbeciler başarılı olamamış ve darbe önlenmiş olsa da Erivan'ın bazı semtleri 1,5 ay boyunca Sasna Tsrer teşkilatı militanlarının kontrolünde kaldı. Olaylar sırasında can kayıpları yaşanmasına rağmen bu grup halkın desteğini almayı başardı.

Ermenistan kamuoyunda yapılan anketler, vatandaşların Rusya'ya olan güveninin sarsıldığını ve dış politikada yeni arayış sürecine girilmesi gerektiği görüşünün güçlendiğini gösteriyor. Daha önceki yıllarda Rusya'yı müttefik olarak görenlerin oranı %80-90'dan iken bugün bu oranın %50-60'a gerilediği kaydediliyor.

Öte yandan artık İran'la iş birliğini güçlendirme vaktinin geldiğini savunan bir grup milletvekili de Yerkir Tsirani adlı bir parti kurdu. Partinin başına eski milletvekili Zarui Postanjan seçildi, lakin bu parti 2017 seçimlerine katılmadı.

Kargaşa ve istikrarsız ortam Ermenistan'da seçimlere kadar devam etti. Geçen yıl yapılan darbe teşebbüsünü destekleyen ve sevilen hayırsever bir aktivist olan Artur Sargsyan'ın şüpheli ölümü ve Karabağ'daki eski başkomutan Samvel Babayan'ın tutuklanması da halk arasında rahatsızlığa sebep oldu. Bu gelişmeler üzerine Ermenistan'ın ilk Devlet Başkanı Ter-Petrosyan ve Kongre Partisi, seçimlerin ertelenmesi çağrısında bulundu, ancak genel seçimler bu gergin atmosfere rağmen gerçekleştirildi.

Ülkede yaşananlar, bölgede askerî gerginliğe de sebep oluyor. 23 Mart'ta Gürcistan'ın muhalif partisi Millî Birlik Hareketi'nin başkan sözcüsü Nukzar Tsiklauri, Gürcistan'dan Ermenistan'a Rus askerî araçlarının gizlice sevk edildiğini açıkladı. Sevkiyatla ilgili fotoğrafları da medyaya veren Tsiklauri, söz konusu sevkiyatın durdurulmasını istedi. Ancak Gürcü hükümet yetkilileri muhtemelen Rusya'nın baskısı sebebiyle durumu örtbas etmeyi tercih etti, Rusya Savunma Bakanlığı da bu iddiaları yalanladı.

Her ne kadar Rusya'nın bölgedeki otoritesi eskiye göre zedelense de Ermeniler halen Rusya'ya güvenerek komşu ülke topraklarından hak iddia etmeye devam ediyor. İktidarda bulunan Cumhuriyet Partisi ve Başkan Sarkisyan, ülkeyi Rusya'ya ipotekleyerek Moskova'nın bölgedeki politikalarının güdümüne gidiyor. Yapılan seçimlerle Ermenistan'da devletin idare şekli değişse de ne uygulanan politikalarda ne de Moskova'nın tavrında bir değişim beklemek söz konusu, zira bu tür bir değişim Rusya'nın çıkarlarına uygun değil.